

ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОЇ ЗДАТНОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

ОЦЕНКА ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ СПОСОБНОСТИ ИННОВАЦИОННОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

ESTIMATION OF ECOLOGICAL ABILITY OF INNOVATIVE ENTERPRISE

Анотація. Розвиток інноваційного підприємництва ґрунтується на комплексному підході в здійсненні ефективного екологічного управління. Як основні пріоритетні цілі найчастіше розглядаються цілі, пов'язані з мінімізацією негативної дії промислового виробництва на навколишнє середовище, включаючи мінімізацію відходів, і мінімізацію використання сировинних і енергетичних ресурсів.

Аннотация. Развитие иновационного предпринимательства основывается на комплексном подходе в осуществлении эффективного экологического управления. Основными приоритетными целями наиболее часто рассматриваются цели, связанные с минимизацией негативного воздействия промышленного производства на окружающую среду, включая минимизацию отходов и минимизацию использования сырьевых и энергетических ресурсов.

Annotation. The development of innovative enterprise is based on complex approach in realization of effective ecological management. The goals are most often considered as main priority objectives related to minimizing the negative impact of industrial production on the environment, including minimizing waste and minimizing the use of raw materials and energy resources.

У 2012 р. у Ріо-де-Жанейро відбулася одна з найважливіших світових конференцій нашої епохи з питань сталого розвитку – «Ріо+20». Конференція відбулася через двадцять років після проведення Всесвітньої конференції в Ріо-де-Жанейро в 1992 р., тому й отримала назву «Ріо+20». Головним завданням «Ріо+20» було розробити новий нестандартний шлях переходу до концепції сталого розвитку. Під час роботи учасниками конференції було визначено, що головним інструментом досягнення сталого розвитку є ліквідація бідності та злиденності в світі. З цією метою на конференції було запропоновано розробити стратегію «Зеленої економіки в контексті сталого розвитку та ліквідації бідності». Стратегія «Зеленої економіки» має базуватися на принципах, прийнятих на конференціях «Ріо-92», «Ріо+10» та на «Цілях розвитку тисячоліття».

Побудова стратегії «Зеленої економіки», згідно офіційних документів ООН повинна відповідати нормам світового права, враховувати національні стратегії сталого розвитку, забезпечувати інноваційний та науково-технічний розвиток, сприяти зменшенню економічного та технологічного розриву між країнами, впроваджувати раціональні методи споживання та використання природних ресурсів тощо [3, с. 1, 12–13].

В основу всієї поточної економічної, а особливо інноваційної діяльності має бути покладено бережливе відношення до екологічного потенціалу планети, захист навколишнього середовища від надмірної експлуатації людини та зменшення антропогенного навантаження на природне середовище. Цілі та рішення будь-якої країни повинні бути орієнтовані на зміну параметрів економічного зростання та активізацію інноваційного розвитку, який сприятиме вирішенню демографічних проблем та проблем бідності, передбаченню та усуненню факторів ризику, що загрожують збереженню ресурсної бази світу. При цьому слід вирішувати проблему справедливого розподілу витрат на захист довкілля з урахуванням показників економічного розвитку на глобальному та національному рівнях [1, с. 85].

Д. Медоуз створив всесвітню формулу розвитку, яка відображає взаємозв'язок між природою та суспільством. Цей взаємозв'язок відображає показник антропогенного навантаження на навколишнє середовище планети, який розраховується як добуток чисельності населення, економічного добробуту людської цивілізації та техніки і технології, власне інновації [4, с. 11].

Значний вклад у теорію економічного розвитку було здійснено Й. Шумпетером. На його погляд, економічний розвиток є результатом циклічних змін. Але виникнення циклу він пояснює нерівномірністю впровадження інновацій, чи результатів НТП. У роботі «Теорія економічного розвитку» Й. Шумпетер зазначає, що всередині кожної системи існує такий потік

енергії, який зумовлює зміну її рівноваги [5]. Цією чудодійною енергією є інновації, що являють собою основу довгострокового економічного розвитку. Інновації забезпечують структурну перебудову економіки, зрушення в якій стають причиною економічного розвитку. Підприємець стає тим суб'єктом, який забезпечує вихід економіки з кризи за рахунок новаторського, раціонального використання факторів виробництва та ефективного поєднання обмежених ресурсів.

Саме підприємець, на погляд вченого, є двигуном економічного розвитку, основним обов'язком якого є руйнування застарілих елементів системи та створення принципово нових, становлення яких є основою зародження нової більш досконалої економіки. Економічне зростання, за Шумпетером, – це звичайне збільшення кількісних показників, таких як доходи та населення. Та головною заслугою вченого є створення цілісної теорії економічного розвитку, в основі якої лежить новий інноваційний тип розвитку економіки, який передбачає не тільки нововведення, а й зміну техніки та технології виробництва товарів і послуг. Нова техніка та технологія дають змогу поліпшити якість виробництва традиційних товарів та послуг і створити нові ринки конкурентоспроможної продукції, а також змінити структуру витрат [2, с. 157–158, 209].

Темпи економічного розвитку найкраще відображає зміна ВВП на одну особу (за ПКС), яка характеризує зміну рівня реального економічного добробуту, а характер зміни показника екологічності найповніше відбиває динаміка викидів двоокису вуглецю в атмосферу в розрахунку на одну особу. Цей показник можна розрахувати як співвідношення змін між темпами економічного розвитку модифікованого характером зміни екологічності економічного розвитку.

Результат обрахунку показника екологічності може бути більшим чи меншим одиниці. Коли показник екологічності є меншим одиниці, то антропогенний тиск на навколишнє природне середовище зростає, що свідчить про те, що економіка розвивається згідно природозабруднюючого типу розвитку. Коли показник екологічності є більшим одиниці, то техногенний тиск на навколишнє природне середовище зменшується одночасно із підвищенням темпів економічного розвитку. А це свідчить про те, що збільшення рівня економічного добробуту кожного члена суспільства досягається при одночасному зменшенні антропогенного навантаження на навколишнє природне середовище країни.

Узагальнюючи сказане необхідно зазначити, що процедура обрахунку показника екологічності проводиться з метою моніторингу негативного впливу економічної діяльності людини на світ природи, тобто виступає оцінкою екологічної спроможності інноваційного підприємства.

Література

1. Корнійчук Л. Економічне зростання і сталий розвиток / Л. Корнійчук // Економіка України. – 2008. – №4. – С. 82-90.
2. Йозеф Шумпетер та проблеми реформування економіки України / Ю. К. Зайцев, Т. В. Фініков. – К. : Таксон, 2000. – 244 с.
3. Рио + 20. Конференція організації по устійчивому розвитку. Рио-де-Жанейро, Бразилія, 20-22 июня 2012 года [Електронний ресурс] Нью-Йорк: ООН, 2011. – 16 с. Офіційний веб сайт ООН. – [Режим доступу]. – <http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N12/381/66/PDF/N1238166.pdf?OpenElement>.
4. Экологические императивы устойчивого развития России. Серия «Россия накануне XXI века». – Вып. 5. – Санкт-Петербург : ТОО ТК «Петрополис», 1996. – 192 с.
5. Шумпетер Й. Теория экономического развития / Й. Шумпетер – М. : Прогресс, 1982. – 456 с.